

TS. Trịnh Đức Thái

Khoa Ngôn ngữ và Văn hóa Pháp

Lý thuyết lịch sử trong ngôn ngữ học và những vấn đề mới

Trong những năm 70 của thế kỉ XX, các nhà ngôn ngữ bắt đầu quan tâm tới lĩnh vực hành động ngôn ngữ tương tác và đặc biệt quan tâm tới vấn đề lịch sử trong giao tiếp.

Có thể tóm tắt như sau : trong quá trình giao tiếp, người ta thực hiện hàng loạt các hành động ngôn ngữ có tính đe dọa thể diện của đối tác. Nguyên tắc lịch sử đòi hỏi chúng ta không thực hiện các hành động đó hoặc tìm cách giảm nhẹ tính đe dọa bằng các phương tiện khác nhau. Không đe dọa thể diện của đối tác là một nguyên tắc tối cao trong giao tiếp.

Chúng tôi thấy rằng các nghiên cứu này có cách nhìn khá xuôi chiều. Các mô hình tạo cho chúng ta cảm giác trong giao tiếp các thành viên tham thoại luôn quan tâm bảo vệ thể diện của đối tác để luôn được coi là lịch sử. Nhưng trên thực tế các cuộc giao tiếp có tính đối đầu vẫn luôn tồn tại. Trong các cuộc giao tiếp đó, nguyên tắc chung là làm sao hạ thấp thể diện của đối thủ. Các chiến thuật giao tiếp hoàn toàn trái ngược với các chiến thuật trong mô hình lịch sử.

Trong những cuộc giao tiếp khác nhau chúng ta thấy yêu cầu về mức độ lịch sử cũng khác nhau. Nếu chúng ta không nắm bắt được mức độ lịch sử đó thì thường bị coi là không biết cách giao tiếp : hoặc là bất lịch sử hoặc là quá kiêu cách.

Vậy chúng tôi cho rằng cần phải tìm ra một mô hình các chiến thuật giao tiếp liên quan đến thể diện một cách hoàn chỉnh hơn, có khả năng giải thích được tất cả các hiện tượng ngôn ngữ liên quan đến thể diện.